

Załącznik 2. do Diagnozy lokalnej
BMK 2024
województwo podkarpackie
Notatki ze spacerów badawczych

Spis treści

Notka metodologiczna	3
Partnerstwo/Inicjatywa 1. BądźMY Razem w Kulturze / Kultura nie gryzie	4
Partnerstwo/Inicjatywa 2. COOLturalny Team / KultuRElia	6
Partnerstwo/Inicjatywa 3. Dziewczyńskie Centrum (Po)Mocy / ZmieniaMY DZIEWCZYNY	9
Partnerstwo/Inicjatywa 4. Fotohistorykon / Kobiety w dawnych czasach	11
Partnerstwo/Inicjatywa 5. Głos Tradycji / Wieczórko	12
Partnerstwo/Inicjatywa 6. GraMYOKrosno / KrosCon: Konwent Gier i Fantastyki oraz Przystanki KrosCon	16
Partnerstwo/Inicjatywa 7. Historią Natchnieni / Jestem jej częścią – za kotarą dziejów Birczy	19
Partnerstwo/Inicjatywa 8. Horyzont / Parasol	21
Partnerstwo/Inicjatywa 9. Kuźnia Inspiracji / Porcelanowe plotki, komódkowe tajemnice	24
Partnerstwo/Inicjatywa 10. Młodzi na czele ZS-owa akademia / ZS-owa akademia robotyki	26
Partnerstwo/Inicjatywa 11. Młodzi...Gniewni...Kulturalni...	29
Partnerstwo/Inicjatywa 12. RazeM / O sobie samym	34
Partnerstwo/Inicjatywa 13. Ta Nasza Młodość / Kultura kontra natura	36
Partnerstwo/Inicjatywa 14. Z Historią w Tle... / Z historią w tle...	38

Notka metodologiczna

Spacer badawczy

Założenia: młodzież jako przewodnicy; miejsca wspólnego przebywania i czasu wolnego; okazja do dyskusji o potrzebach związanych; z czasem wolnym i uczestnictwem w kulturze; obserwacje, zdjęcia, rozmowy, mapy miejsc (liczba uczestników: 4-15 osób + koordynatorzy).

Cel: rozpoznanie i rozmowa o sposobach uczestnictwa w kulturze i miejscach spędzania czasu wolnego przez młodych ludzi.

W ramach Diagnozy lokalnej w województwie podkarpackim w 2024 r. uzyskano komplet materiału badawczego z 14 inicjatyw, tj.:

Lp.	Nazwa partnerstwa	Nazwa inicjatywy	Autor opracowania
1.	BądźMY Razem w Kulturze	Kultura nie gryzie	Dominika Jędrzejczyk-Wielgosz
2.	COOLturalny Team	KultuRElia	Irena Szczypek
3.	Dziewczyńskie Centrum (Po)Mocy	ZmieniaMY DZIEWCZYNY	Małgorzata Pacuła
4.	Fotohistorykon	Kobiety w dawnych czasach	Joanna Kostkiewicz
5.	Głos Tradycji	Wieczórkowo	Ewa Grzebień
6.	GraMYOKrosno	KrosCon: Konwent Gier i Fantastyki oraz Przystanki KrosCon	Damian Ziemba
7.	Historią Natchnieni	Jestem jej częścią – za kotarą dziejów Birczy	Sylwia Grygier
8.	Horyzont	Parasol	Małgorzata Leja
9.	Kuźnia Inspiracji	Porcelanowe plotki, komódkowe tajemnice	Małgorzata Walaszczyk-Faryj
10.	Młodzi na czele ZS-owa akademia	ZS-owa akademia robotyki	Anna Śliwa
11.	Młodzi...Gniewni...Kulturalni...	Młodzi...Gniewni...Kulturalni...	Anna Kordys
12.	RazeM	O sobie samym	Anna Śliwka
13.	Ta Nasza Młodość	Kultura kontra natura	Katarzyna Grabka
14.	Z Historią w Tle...	Z Historią w Tle...	Anna Duliban

Uwaga! Wszystkie zdjęcia w niniejszym opracowaniu pochodzą z archiwów realizatorów poszczególnych inicjatyw.

Partnerstwo/Inicjatywa 1. BądźMY Razem w Kulturze / Kultura nie gryzie

Notatka ze spaceru badawczego: data spaceru 23.05.2024 r.; miejsce – Nowy Żmigród; liczba osób – 11 (4 chłopców – lat 17/18 lat oraz 7 dziewcząt – 16, 17/18 lat); czas trwania: ponad 2 h.

Rozpoczynając w tym roku diagnozę z młodzieżą pracownicy GOK spotkali się na tzw. „rozpytkach kulturalnych” (9.05.2024r.). Młodzież licealna na karteczkach napisała 3 słowa związane z ich zainteresowaniami, co by chcieli doświadczyć i czego im w Żmigrodzie i w GOK brakuje. Z tego spotkania wyłoniło się wiele dodatkowych osób, które dołączyły do nas (oprócz Grupy Nieformalnej) do spaceru badawczego i panelu. Z czego osobiście jako dyrektor bardzo się cieszę. Dodatkowym plusem jest wiedza długofalowa, co „naszą młodzież” interesuje!

Spotkanie w Liceum Ogólnokształcącym im. M. Kopernika w Nowym Żmigrodzie z klasą I,II i III, „rozpytki kulturalne”.

Spacer badawczy

Spacer badawczy w tym roku rozpoczęliśmy w dniu 23.05.2024 r. o godzinie 9:00 wyjściem z budynku liceum. Już w pierwszym momencie młodzież (11 osób) zatrzymała się parę metrów za budynkiem przy koszu. Tam wskazali mi pierwsze miejsce szybkich spotkań. Niestety to miejsce jest zatrzymaniem się na papierosa, ale przychodzą tam również niepalący, aby innym towarzyszyć, zaczeplić, pogadać, rozluźnić się między lekcjami.

Kolejnym miejscem był Gminny Ośrodek Kultury i tzw. ogródek GOK na zewnątrz. Usiedliśmy razem, a ja zaproponowałam im, aby przychodzili częściej. Powiedzieli, że tu mają drugi przystanek na „papieroska”. To był pretekst, aby nowo dołączoną młodzież, której nie było w tamtym roku w projekcie, zachęcić do przychodzenia do GOK!! Rozmowy rozpoczęły się o kulturze, a zakończyły o ich życiowych potrzebach. Mają OGROMNĄ POTRZEBĘ „MÓWIENIA I SŁUCHANIA” O WAŻNYCH SPRAWACH W ICH ŻYCIU. Tak też się stało i teraz.

Kolejnym punktem był przystanek na rynku żmigrodzkim, i tutaj pogadaliśmy o ich czasie wolnym, i jak widzą tą „kulturę”. Było bardzo radośnie, młodzi wyartykułowali co robią: gra w piłkę, komórka, spotkania z kumplami i koleżankami, jazda na rowerze, czytanie książek, pomoc rodzicom (najmniej chętna czynność czasu wolnego), spacer, wyjazdy do galerii Jasło na zakupy i do Biedronki w Nowym Żmigrodzie. Później poszliśmy na schody prowadzące na Mytarz (stadion sportowy), i tam trasą koło Biedronki i powrót do budynku liceum.

Rozmowy były luźne, wymienialiśmy się wieloma spostrzeżeniami dotyczącymi zarówno kultury jak i własnych młodzieńczych poglądów na życie codzienne. Pytali o autorytety, jak widza dorosłych, co zrobić z kłamstwem, jak traktować przyjaźń i co to jest miłość, ta prawdziwa!

Podsumowanie spaceru badawczego: Najistotniejsze zdanie tego spotkania to – CHCIELIBYŚMY POROZMAWIAĆ Z JAKIMŚ PSYCHOLOGIEM NA TEMAT ŻYCIA, I NASZYCH TRUDNYCH SPRAWACH – tak po prostu!!!!

Spacer badawczy: rozpoczęcie budynek LO, ogródek GOK, rynek w Nowym Żmigrodzie (przystanek i ławeczki), stadion sportowy, droga na Mytarz, koło Biedronki i powrót do budynku LO.

Spacer badawczy. 11 osobowa grupa młodzieży LO Nowy Żmigród. Spacer badawczy, rynek i przystanek Nowy Żmigród.

Zdj. 1.5 Spacer badawczy, schody na stadion w Nowym Żmigrodzie.

Partnerstwo/Inicjatywa 2. COOLturalny Team / KultuRElia

Notatka ze spaceru badawczego: data spaceru 11.06.2024 r., miejsce – Chmielnik; liczba osób – 9, w tym młodzież – 7 osób (13 - 18 lat), dorośli – 2 osoby; czas trwania – ok. 2 h.

Młodzież poprowadziła dorosłych swoimi ścieżkami, nie było ich zbyt dużo, bo pogoda nam tego dnia nie sprzyjała, ale opowiedzieli o ulubionych lokalizacjach gdzie czują się najlepiej i gdzie spędzają zazwyczaj czas. Na pierwszym miejscu jest oczywiście dom i to bardzo cieszy, że mogą się w nim czuć dobrze i jest dla nich bezpiecznym azylem. Spędzają w nim czas zazwyczaj sami, słuchając muzyki, podcastów, grając w gry, czytając śpiewając itd. Jeśli z niego wychodzą to najbardziej obleganym miejscem przez młodzież jest plac zabaw w Chmielniku z siłownią na trawie. Jak wynika z ich obserwacji brakuje w nim huśtawek dla młodzieży i od ubiegłego roku nikt nie usłyszał ich głosu by je tam wmontować. Jednak jest to miejsce odwiedzane także przez rodziny z małymi dziećmi i często bywa zbyt tłoczno przyjemnie mogli tam spędzić czas. Wtedy młodzież udaje się na arenę przy stadionie sportowym lub bezpośrednio na stadion sportowy. Tutaj często przeszkadzają im rówieśnicy, którzy śmieją lub niszczą przestrzeń wokół siebie. Odwiedzają także boiska (orliki) przy szkołach, jednaknie zawsze można na nie wejść, bo są zamknięte i trzeba prosić o klucz, co ich zdaniem jest dużym minusem tych miejsc. Jeśli mają ochotę coś zjeść ze znajomymi udają się do budki Lawasz Kebab lub na deser lodowy do lodziarni Kacperek. Jak powiedział jeden z uczestników - Kacper - to duży plus, że lodziarnia nosi jego imię 😊. W czasie upałów lodziarnia jest po prostu oblegana.

Dzięki tym dwóm miejscom przystanki straciły na popularności i służą młodym tylko jako schronienie przed deszczem. Zdarza się, że spędzają czas w pomieszczeniach biblioteki publicznej, w tzw. Projektorni realizując swoje własne pomysły lub biorąc udział w zajęciach lub projektach im dedykowanych. Nieduża odległość od Rzeszowa stwarza im możliwość aby często odwiedzać miasto, do którego udają się ze znajomymi aby pochodzić po prostu po galeriach czy coś zjeść, rzadziej do kina, do teatru wcale, chyba że w ramach zajęć szkolnych. Cenią sobie także naturę i często ze znajomymi wsiadają na rower i udają się na wyprawę albo zwyczajnie do pobliskiego lasu na spacer, z aparatem; na stawy rybne, które leżą w granicach gminy Chmielnik. W innych miejscowościach młodzież może także spędzać czas pod tzw. grzybkami gdzie można rozpaść ognisko, upiec kiełbaski i pośpiewać.

Jeśli chodzi o miejsca, których brakuje to jest ich z roku na rok coraz mniej, obecnie młodzież czuje, że brak miejsca do jazdy wyczynowej na rowerze (pumptracku, ale nie wybetonowanego tylko naturalnego) i siłowni. Siłownie społeczne są w innych miejscowościach w gminie, ale w Chmielniku jeszcze nie ma takiego miejsca, rozmowy trwają. Młodzież lubi swoje miejsce na ziemi, docenia je, zdają sobie także sprawę czego tutaj brakuje (np. żabki, galerii, kawiarni), ale jak sami mówią po to wszystko mogą pojechać gdzie indziej przy okazji coś zwiedzić, a mieszka im się na wsi bardzo wygodnie, bo jest przestrzeń i dużo zieleni.

Partnerstwo/Inicjatywa 3. Dziewczyńskie Centrum (Po)Mocy / ZmieniaMY DZIEWCZYNY

Notatka ze spaceru badawczego: data spaceru 11.06.2024 r.; miejsce – Lubaczów; liczba osób – 15, w tym 13 dziewcząt i 2 osób dorosłych, czas trwania – ok. 2 godz.

Spacer odbył się 11 czerwca 2024, udział w nim wzięła koordynator, przedstawiciel partnera (SPD Trampolina) oraz dziewczynki z klas VI, dołączyli też pozostali uczniowie tej klasy. Spacer połączony był z uczestnictwem w wydarzeniu kulturalnym „Kinolub” (młodzież z klas VI została zaproszona na seans kina ambitnego, światowego). Wędrowaliśmy około godziny, zauważając najważniejsze dla młodej społeczności miejsca. Dziewczyny wskazały takie miejsca jak:

Szkoła - boisko orlik i plac zabaw obok niego. Jest to miejsce spotkań młodzieży klas starszych szkoły podstawowej ze względu na to, że rodzice przywożą ich do szkoły wcześniej (czas pracy rodziców), jeśli pogoda sprzyja, spędzają na nim czas z kolegami i koleżankami. Można tam też usiąść na trybunach i oglądać trenujących na orliku sportowców (dla dziewczyn ma to spore znaczenie). Jeśli bieżnia wokół orlika jest wolna, dziewczyny spacerują po niej, chodzenie sprzyja dobrym rozmowom. Ważna jest też szatnia w szkole - mimo że nie wolno w niej przebywać, ze względu na brak opieki nauczycieli, młodzi bardzo chętnie chowają się w boksach. To sprzyja intymności, młodzież mówi, że element ryzyka dodaje dobrego „vibe’u”.

Miejski Dom Kultury (sala kinowa) - odbywają się w nim zajęcia przede wszystkim dla zespołów muzycznych, których bardzo dużo w naszym mieście. Jest to raczej oficjalne miejsce spotkań, brak w nim miejsca na spotkania nieformalne.

Kebab - kultowe miejsce na mapie naszego miasta. Niewielki bar z kebabem, oceniany najwyżej gastronomicznie, mało miejsca. Ta niedostępność sprawia, że młodzi chętnie oczekują przed wejściem i rozmawiają.

„Żabka” - przy Rynku w Lubaczowie. Miejsce, pod którym się umawiają, po czym przechodzą w inne miejsce. Sklep, w którym nawet w niedzielę można kupić przekąskę na ciepło.

Rynek w centrum miasta, fontanna, studnia. Miejsce organizowania koncertów miejskich, zabaw okazjonalnych. Młodzi biorą tu udział w imprezach, spotykają się w grupach, jedzą lody. Miejsce eksponowane, raczej odsłonięte, dlatego raczej jest tu początek spotkań, niż docelowe miejsce. Miejsce „pogaduszek” dziewczczyńskich to studnia, na której można usiąść, jest zadaszona, ma klimat.

Odnowiony park przy Muzeum Kresów. Miejsce nowe na mapie miasta, nieco oddalone od centrum, dlatego jeszcze nie przez wszystkich uznane jako „swoje”. Bardzo wysoko oceniane przez młodzież, bo można tam pospacerować, usiąść w altankach, „zgubić” się na placu zabaw. Młodzi jednak czują się tam obserwowane - działa monitoring miejski.

Nieformalne miejsca za dyskontami - Lidlem, Centrum.

Spacer i rozmowa z młodzieżą pokazała wnioski, które jako pracujący z nimi, znamy od dawna. W mieście jest wiele nieformalnych miejsc spotkań, niestety część z nich jest zaśmiecona, bez ławek, pojawia się tam alkohol, papierosy, wulgarne słownictwo. W ciepłe miesiące młodzi więcej spacerują, odbywa się też więcej imprez miejskich, ale też grillów, ognisk, wycieczek szkolnych. W miesiące jesienne i zimowe życie kulturalne zamiera i przenosi się do Internetu, co sprzyja negatywnym myślom, obniżonemu nastrojowi, pogrążeniu się w grach, świecie wirtualnym. Młodzi akcentują potrzebę znalezienia takiego miejsca - najchętniej przy szkole, którą znają i jest dla nich miejscem bezpiecznym, przyjaznym, tętniącym życiem.

Boisko

Szkoła

Kino

Fontanna

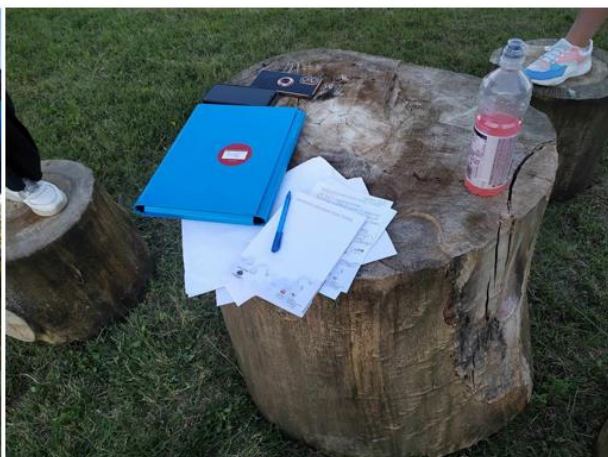

Rynek

Partnerstwo/Inicjatywa 4. Fotohistorykon / Kobiety w dawnych czasach

Notatka ze spaceru badawczego: data spaceru 15.06.2024 r.; miejsce – Wyszatycy; liczba osób – 4, w tym 3 dziewczęta i 1 osoba dorosła, czas trwania – ok. 2 godz.

Podczas spaceru młodzież pokazała mi kilka miejsc, poza przyszkolnym placem zabaw, w które lubią chodzić w wolnym czasie. Jest to zaaranżowane miejsce na ognisko przy zejściu do promy na rzece San oraz ławeczki w lasku nad Sanem. Podczas spaceru odbyły się swobodne rozmowy na tematy bieżące, takie jak zakończenie roku szkolnego i ewentualne działania a w szczególności miejsce wycieczki z projektu. Młodzież była w dobrych humorach, podskakiwała i głośno się śmiała. Spacer zakończyliśmy wizytą w pobliskim sklepie i zakupem lodów. Po chwili odpoczynku weszliśmy do świetlicy GOK i tam zrobiliśmy podsumowanie i panel dyskusyjny.

Partnerstwo/Inicjatywa 5. Głos Tradycji / Wieczórkowo

Notatka ze spaceru badawczego: data spaceru 12.06.2024 r.; miejsce – Jasło; liczba osób – 15, w tym 13 młodych osób w wieku 13-18 lat oraz 2 osoby dorosłe, czas trwania – ok. 3 godz.

Spacer odbył się 12 czerwca 2024 r. Wzięło w nim udział siedmioro uczestników w wieku od 13 do 18 roku życia oraz dwie osoby dorosłe z ramienia Partnera I.

Pierwsze kroki grupa młodych ludzi skierowała do Miejskiej Biblioteki Publicznej. To miejsce, gdzie nie tylko korzystają z zasobów placówki, ale także chodzą spotkania autorskie, wystawy oraz inne wydarzenia organizowane przez MBP. Celem tej wizyty była jubileuszowa wystawa fotograficzna, zorganizowana z okazji 240. rocznicy powstania jasielskiej nekropolii, przy ul. Zielonej. Ekspozycja prezentuje tylko w niewielkim fragmencie sylwetki wybranych postaci, by zachować pamięć o ludziach, którzy zapisali się w historii miasta i regionu. Jest także okazją do zwrócenia uwagi na wyjątkowy, zabytkowy i historyczny charakter pomników, nagrobków i rzeźb, które możemy podziwiać.

Miejska Biblioteka usytuowana w centrum miasta od ponad 70 lat zapewnia mieszkańcom miasta i regionu kontakt z różnego rodzaju materiałami bibliotecznymi: książkami, czasopismami, zbiorami specjalnymi, prowadząc przy tym szeroko pojętą działalność kulturalno-edukacyjną i informacyjną.

Następnym miejscem spędzania wolnego czasu, do którego udali się młodzi był park miejski, również położony w centrum miasta. W ciepłe, słoneczne dni cieszy się szczególnym powodzeniem u młodzieży, bo można tam posiedzieć w ciszy, wśród zieleni. Uczestnicy projektu zgodnie twierdzą, że bywają tam pomiędzy lekcjami, po lekcjach, siedzą i rozmawiają ze sobą lub spędzają czas ze smartfonem.

Park miejski powstał pod koniec XIX w., na miejscu stawu otoczonego ogrodem. W zadrzewionym, zielonym o tej porze roku parku, znajduje się m.in. zabytkowa gloriетка, którą - według przekazów - wybudowano w związku z wizytą cesarza Austro-Węgier Franciszka Józefa I, który w 1900 r. wraz ze swoim dworem gościł w Jasle. Tu właśnie zorganizowano na jego cześć koncert. Pomysłodawcą powstania obiektu był prawdopodobnie ówczesny burmistrz Jasła Alojzy Metzger. Podczas wizyty w parku młodzież zatrzymała się przez chwilę przy pomniku Tadeusza Kościuszki, a następnie wycieczka przeszła do parkowej fontanny, która powstała w 2005 r. w wyniku modernizacji parku i jest usytuowana w jego południowej części. Ławeczki wokół fontanny są doskonałym miejscem na odpoczynek, spacer i rozmowy.

Oddany do użytku w październiku 2022 roku Generator Nauki, nieustannie cieszy się powodzeniem. Znajdują się tam m.in. strefa ekspozycyjna, strefa kreatywności, mediateka, coworking oraz Pracownia Aktywności Społecznych (PAS). Główną inspiracją dla przestrzeni ekspozycyjnych było trzech wybitnych naukowców związanych z Jasłem: Hugo Steinhaus, Ignacy Łukasiewicz oraz Rudolf Weigl. Dlatego też 62 stanowiska, w większości interaktywne, dotyczą przede wszystkim: matematyki, chemii oraz biologii. Zarówno młodzież, dzieci, a nawet dorośli bardzo chętnie spędzają tam czas, uczą się przez zabawę i eksperymenty. Jednym z miejsc, gdzie można odpocząć jest mediateka, która pozwala na rozwijanie zainteresowań. To miejsce spotkań z kulturą multimedialną i nowymi technologiami. To również bezpłatny dostęp do kompleksowo wyposażonych stanowisk komputerowych z internetem, dających możliwość m.in. przeglądania multimediiów, baz danych, planowania podróży. Znajduje się tam również mnóstwo gier planszowych, dzięki którym można spędzić czas z dala od monitorów i smartfonów, a także nawiązać nowe znajomości. GEN powstał na miejscu dawnej Szkoły Podstawowej nr 2, tuż przy Placu Żwirki i Wigury.

Ostatnie miejsce na liście spaceru to jasielskie Kino JDK „Syrena”, jedyne w powiecie jasielskim. Kino również znajduje się w centrum miasta tuż przy Placu Żwirki i Wigury oraz naprzeciw Zespołu Szkół nr 4. Kino JDK "Syrena" działa od września 2014 roku. Swoim zasięgiem obejmuje obszar blisko 1000 km kw. i ponad 114 tysięcy mieszkańców. W ofercie kina znajdują się premiery i nowości, organizowane są także seanse filmowe dla szkół, retransmisje koncertów oraz filmy w ramach Kinowego Klubu

Dyskusyjnego „Nostromo” i nowego cyklu „Pomiędzy kinem a psychologią”, któremu towarzyszy dyskusja z psychologiem.

W trakcie spaceru, w którym uczestniczyły panie: Elwira Musiałowicz-Czech, dyrektor Jasielskiego Kultury oraz Ewa Grzebień, Partner I projektu wywiązała się interesująca i inspirująca rozmowa o oczekiwaniach i potrzebach lokalnej młodzieży. Młodzi ludzie dzielili się spostrzeżeniami na temat miejsc, w których najczęściej spędzają wolny czas. W drodze, w trakcie ożywionej dyskusji, okazało się także, że młodzież jest już zmęczona życiem w wirtualnym świecie, dużą ilością bodźców zewnętrznych, które są bardzo przytłaczające. Przyznali także, że poszukują różnych, nowych zainteresowań, ale takich które byłyby przypomnieniem czy powrotem do czasów ich dziadków czy pradiadków, do pewnej swojskości, ludowych tradycji, zwyczajów i obrzędów. Dla koordynatora to była bardzo cenna i wartościowa uwaga, stąd pomysł, aby wyjść naprzeciw oczekiwaniom młodzieży i umożliwić im realizację działań z tym związanych. - Cieszy nas, że młodzi ludzie chcą pielęgnować dawne tradycje i do nich wrócić – powiedziała Ewa Grzebień, podsumowując spacer.

Wizyta w Kinie JDK Syrena

Wizyta w Miejskiej Bibliotece Publicznej

Wystawa w Miejskiej Bibliotece Publicznej

Glorietka w parku miejskim Pomnik

Tadeusza Kościuszki w parku miejskim

Fontanna w parku miejskim

Plac Generators Nauki – GEN

GEN - ogólnodostępna sala

GEN- mediateka

Partnerstwo/Inicjatywa 6. GraMYOKrosno / KrosCon: Konwent Gier i Fantastyki oraz Przystanki KrosCon

Notatka ze spaceru badawczego: data spaceru 12.06.2024 r.; miejsce – Krosno; liczba osób – 15, w tym 13 młodych osób w wieku 13-22 lat oraz 2 osoby dorosłe, czas trwania – ok. 3 godz.

Cel i Kontekst Badania – celem spaceru badawczego było rozpoznanie sposobów uczestnictwa w kulturze oraz identyfikacja miejsc, w których młodzi ludzie w Krośnie spędzają swój czas wolny. Badanie to miało na celu nie tylko mapowanie miejsc wspólnego przebywania, ale również zrozumienie potrzeb młodzieży związanych z aktywnościami kulturalnymi. Spacer badawczy został zorganizowany przez Fundację GraTy, w kontekście przygotowań do KrosConu – konwentu gier i fantastyki, który angażuje społeczność lokalną i promuje aktywne uczestnictwo w kulturze.

Metodologia – Spacer badawczy odbył się 12 czerwca 2024 roku z udziałem 12 młodych uczestników w wieku 13-22 lat oraz dwóch koordynatorów z Fundacji GraTy. Młodzież pełniła rolę przewodników, prowadząc spacer po miejscach, które są dla nich istotne z punktu widzenia spędzania czasu wolnego. Metody wykorzystane w trakcie badania obejmowały:

- obserwacje – Uczestnicy obserwowali i dokumentowali miejsca oraz aktywności, które są popularne wśród młodzieży;
- rozmowy – Koordynatorzy prowadzili otwarte dyskusje z młodzieżą na temat ich preferencji i potrzeb związanych z kulturą;
- dokumentacja zdjęciowa – Uczestnicy robili zdjęcia odwiedzanych miejsc, które stanowią istotny element ich codziennego życia;
- mapowanie miejsc – miejsca odwiedzone podczas spaceru zostały zaznaczone na mapie, co pozwala na wizualizację przestrzeni wykorzystywanych przez młodzież.

Przebieg spaceru i odwiedzone miejsca:

1) Park Miejski Joradnowski

- obserwacje: Park okazał się popularnym miejscem spotkań, szczególnie wśród młodzieży. Znajdują się tam liczne ławki, alejki spacerowe oraz otwarte przestrzenie;
- rozmowy: Uczestnicy podkreślili, że park jest atrakcyjny ze względu na swoją dostępność i możliwość spotkań towarzyskich w bezpiecznym i przyjemnym otoczeniu.

2) Biblioteka Publiczna w Krośnie

- obserwacje: Biblioteka oferuje nie tylko dostęp do książek, ale również organizuje różnorodne warsztaty i spotkania kulturalne. Zauważono, że często brakuje tu przestrzeni do cichej pracy grupowej;
- rozmowy: Młodzież ceni sobie dostęp do miejsc, gdzie mogą rozwijać swoje zainteresowania literackie i uczestniczyć w warsztatach kreatywnych. Zwrócono uwagę na potrzebę zwiększenia liczby spotkań autorskich z pisarzami fantastyki.

3) Centrum Handlowe Vivo! Krosno

- obserwacje: Centrum handlowe jest popularnym miejscem spotkań, zwłaszcza w deszczowe dni. Oferuje szeroki wachlarz sklepów, punktów gastronomicznych oraz strefy rekreacyjne;
- rozmowy: Uczestnicy podkreślali, że Vivo! Krosno jest miejscem, gdzie mogą spędzać czas zarówno na zakupach, jak i w kinie czy na wspólnym jedzeniu.

4) Stadion MOSiR Krosno

- obserwacje: Stadion jest wykorzystywany do różnych aktywności sportowych, co przyciąga młodzież zainteresowaną sportem i rekreacją;
- rozmowy: Uczestnicy zauważyli, że stadion oferuje różne możliwości aktywności fizycznej, co jest dla nich istotne w codziennym życiu.

5) Regionalne Centrum Kultur Pogranicza (RCKP)

– obserwacje: RCKP jest kluczowym miejscem dla wydarzeń kulturalnych w Krośnie, organizując koncerty, wystawy i warsztaty;

– rozmowy: Młodzież doceniła różnorodność wydarzeń organizowanych przez RCKP i możliwość aktywnego uczestnictwa w kulturze. Uczestnicy zasugerowali organizację tematycznych maratonów filmowych lub warsztatów artystycznych.

6) Sztuki – Zakole Rzeki

– obserwacje: To malownicze miejsce nad rzeką jest popularnym punktem wieczornych spotkań młodzieży. Zakole rzeki służy jako nieformalna przestrzeń do spotkań towarzyskich i imprezowania;

– rozmowy: Uczestnicy zwracali uwagę na atmosferę tego miejsca, które pozwala na relaks i swobodną zabawę w gronie rówieśników.

7) Centrum Aktywności Młodzieży (CAM)

– obserwacje: CAM jest miejscem, gdzie młodzież może angażować się w różnorodne aktywności, prowadzone przez samą młodzież pod nadzorem Biura Wystaw Artystycznych. To przestrzeń stworzona specjalnie dla nastolatków;

– rozmowy: Uczestnicy wyrazili swoje zadowolenie z możliwości organizowania i uczestniczenia w wydarzeniach przygotowywanych przez ich rówieśników. Podkreślili, jak ważne jest posiadanie miejsca, które jest dla nich i przez nich. Zasugerowano wprowadzenie większej liczby warsztatów technicznych i artystycznych związanych z tematyką konwentową.

8) Podcienia Rynku

– obserwacje: Podcienia Rynku to miejsce, gdzie młodzież regularnie spotyka się, aby rozmawiać, spędzać czas ze znajomymi, korzystać z pobliskich sklepów i lokali usługowych, w tym popularnej „Żabki”;

– rozmowy: Młodzież opisała to miejsce jako centralny punkt spotkań, gdzie mogą łatwo spotkać swoich rówieśników i nawiązywać nowe znajomości. Sugerowano, aby Podcienia były wykorzystywane również do organizacji lokalnych jarmarków tematycznych i festynów.

Wnioski dotyczące potrzeb młodzieży – na podstawie obserwacji, rozmów i dokumentacji zebranych podczas spaceru badawczego, zidentyfikowano następujące potrzeby młodzieży:

– dostępność przestrzeni rekreacyjnych: Młodzież ceni sobie miejsca, które są dostępne i oferują możliwości do spotkań towarzyskich oraz aktywności fizycznej. Parki, centra handlowe i obiekty sportowe są kluczowe w ich codziennym życiu.

– różnorodność ofert kulturalnych: Istotne jest, aby miasta oferowały szeroki wachlarz wydarzeń kulturalnych, które angażują młodzież i odpowiadają na ich różnorodne zainteresowania. W Krośnie potrzebne są wydarzenia tematyczne, takie jak warsztaty związane z kulturą fantastyki czy tematyczne maratony filmowe.

– bezpieczne i dostępne miejsca spotkań: Miejsca takie jak biblioteki, centra kultury i centra handlowe są ważne jako bezpieczne przestrzenie do nauki, rozwijania pasji i spędzania wolnego czasu. Młodzież szczególnie doceniała możliwość organizacji i uczestnictwa w wydarzeniach prowadzonych przez rówieśników, co CAM skutecznie realizuje.

– wsparcie dla kreatywności i rozwoju: Młodzież potrzebuje wsparcia w rozwijaniu swoich zainteresowań i pasji, co może być realizowane poprzez warsztaty, spotkania i konkursy. Fundacja GraTy powinna rozważyć organizację większej liczby warsztatów technicznych i artystycznych w ramach KrosConu.

Partnerstwo/Inicjatywa 7. Historią Natchnieni / Jestem jej częścią – za kotarą dziejów Birczy

Notatka ze spaceru badawczego: data spaceru 03.06.2024 r.; miejsce – Bircza; liczba osób – 8, w tym 7 młodych osób w wieku 13-15 lat oraz 1 osoba dorosła, czas trwania – ok. 1 godz. 40 min.

W dniu 03 czerwca br. odbył się spacer badawczy, w którym udział wzięło 7 osób w wieku 13- 15 lat. Młodzież jako najczęstsze miejsca spotkań na terenie miejscowości Bircza wskazała:

- miejscowy stadion sportowy,
- orlik i plac zabaw,
- oraz park i teren obok budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Birczy.

Młodzież wskazała, że główne formy spędzania czasu w tych miejscach to rozmowy, oglądanie filmów w popularnych mediach społecznościowych oraz nagrywanie własnych tzw. „tiktoków”. Na pytanie, dlaczego spotykają się właśnie w tych miejscach, jednoznacznie wskazali chęć bycia poza kontrolą osób dorosłych, gdzie mogą być sami. Podane miejsca są oddalone od centrum miejscowości, głównie w okolicy miejskiego zespołu parkowo- pałacowego, czy też na zlokalizowanym na uboczu stadionie sportowym. Wymienione miejsca są już znane jako ogólnie odwiedzane przez młodzież miejsce spotkań, i schadzek. Jako nowe miejsce odkryliśmy teren obok budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Birczy. W otoczeniu parku z koszem do gry w koszykówkę, zapewnia młodym dużą dyskrecję.

Za rozwój kulturalny w gminie odpowiada samorządowa instytucja kultury- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Birczy. Wszystkie osoby biorące udział w badaniu znają to miejsce ponieważ od wielu lat uczęszczają na zajęcia dodatkowe- zajęcia wokalne, muzyczne i teatralne. Młodzież wskazała to miejsce jako miejsce rozwijania swoich zainteresowań, jednak nie miejsce do luźnych spotkań z rówieśnikami. Młodzież narzeka na zbyt wiele obowiązków szkolnych co powoduje brak chęci na inne działania, które wymagają dodatkowego zaangażowania z ich strony. Dodatkowe zajęcia edukacyjne po szkole absorbują większość czasu dlatego trudno oczekiwać by angażowały się jeszcze mocniej. Rzeczywiście jako animatorzy kultury obserwujemy duże „przesilenie” w tej materii. Jako osobom prowadzącym zajęcia z młodzieżą jest nam trudno dopasować termin spotkań czy kół zainteresowań aby odpowiadał wszystkim. Grupa rozwija swoje talenty, uczęszczają do szkół muzycznych, na zajęcia wokalne, taneczne, treningi karate. Niektóre z osób uczęszczają na wszystkie, co za tym idzie zaangażowane są maksymalnie. Resztki wolnego czasu poświęcają na zabawę i własne przyjemności.

Spacer trwał 1 godzinę 40 minut.

Partnerstwo/Inicjatywa 8. Horyzont / Parasol

Notatka ze spaceru badawczego: data spaceru 09.06.2024 r.; miejsce – Majdan Sieniawski; liczba osób – 10, w tym 9 młodych osób w wieku 13-25 lat oraz 1 osoba dorosła, czas trwania – ok. 3 godz.

Wnioski z badania opisanego w poniższej notatce posłużą do przygotowania planu działania w projekcie PARASOL. Jego założenia stworzyłam w oparciu o uwagi i pomysły zgłoszone przez samą młodzież podczas spaceru badawczego odbytego dnia 09 czerwca 2024 roku po miejscowości Majdan Sieniawski. Zaproszoną na spotkanie miejscową młodzież tj. czworo 13 latków, troje 14 latków (K i M), 15 latkę i 25 latkę poinformowałam o idei badania i jego celu, zachęciłam do swobodnej, szczerzej rozmowy, w której poruszyć można było przeróżne wątki (nie tylko o sposobach uczestnictwa w kulturze i miejscach spędzania czasu wolnego przez młodych).

Wędrując ok. 3 godziny po miejscowości, zbadaliśmy jakie miejsca w naszej wsi mogą służyć młodzieży do spędzenia czasu, w jakim są stanie, czy i jakie są możliwości obcowania z kulturą na wsi. Zastanawialiśmy się nad możliwymi pozytywnymi rozwiązaniami, które mogłyby tworzyć przestrzeń dla młodzieży do ciekawego organizowania czasu, prowadzenia rozmów, odbywania się spotkań, pielęgnowania lokalnych zwyczajów i tworzenia kultury, integracji rówieśniczej i międzypokoleniowej.

Trasa spaceru rozpoczęła się od Ochotniczej Straży Pożarnej, gdzie oprócz pomieszczeń garażowych, w sali do tego przystosowanej odbywają się próby orkiestry dętej. Jedna z sal OSP jest wynajmowana i odbywają się tam lekcje języka angielskiego. Jest też pomieszczenie, które wydzielone jest dla działania Koła Gospodyń Wiejskich, które nie funkcjonuje. Budynek na co dzień jest zamknięty, a opiekę nad nim sprawują strażacy. Przed budynkiem stoi pomnik tutejszego rodaka profesora Adama Grucy urodzonego w Majdanie Sieniawskim „ojca polskiej ortopedii”.

Drugim punktem zatrzymania się i rozmów podczas spaceru był stadion sportowy i plac zabaw przy nim. Tu odbywają się kilka razy w roku lokalne święta min. dożynki, piknik integracyjny, „Paleciaki”. W sezonie wiosennym i jesiennym w soboty lub niedziele odbywają się czasem rozgrywki meczów piłki nożnej oraz treningi Wiejskiego Klubu Sportowego. Stadion znacząco jest oddalony od szkoły, więc na co dzień nie ma możliwości korzystania z niego podczas zajęć i po nich. Czasami przy sprzyjającej pogodzie młodzież (zwłaszcza chłopcy) organizuje tam rozgrywki rekreacyjne w piłkę nożną we własnym zakresie.

Po drodze zatrzymaliśmy się pod Domem Weselnym „Roztocze”, przy którym czasami jest możliwość posiedzieć i porozmawiać za zgodą właścicieli. Jednak jest to miejsce prywatne, często odbywają się tam uroczystości i dlatego nie jest ogólnodostępne.

Młodzież zatrzymała się na krótko przy kościele pw. Św. Mikołaj Biskupa. Tu czasem odbywają się koncerty np. kolęd w wykonaniu orkiestry dętej w czasie świąt bożonarodzeniowych oraz muzyki patriotycznej np. w dzień 3 Maja. Występy dla lokalnej społeczności odbywają się też w szkole, którą odwiedziliśmy jako miejsce zamykające spacer.

Przy Szkole Podstawowej im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki w Majdanie Sieniawskim w ubiegłorocznym projekcie HORYZONT zagospodarowano teren wcześniej nieużyteczny, tutaj się zatrzymaliśmy i rozmawialiśmy. Przy wyjściu ze szkoły znajduje się boisko wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią, na którym młodzi chętnie spędzają czas. Ze szkołą sąsiaduje historyczny drewniany budynek Domu wiejskiego, który od wielu lat nie funkcjonuje ze względu na stan techniczny.

Spacer był dobrą okazją do rozmów, tym bardziej, że takie spotkania nie odbywają się często. Okazało się, że prowadzenie rozmów bezpośrednich dla młodych ludzi nie jest łatwe, zwłaszcza tych, które dotyczą sposobów uczestnictwa w kulturze, spędzaniu wolnego czasu, czy miejsc spotkań. Chętniej kontaktują się z sobą przez komunikatory medialne.

Najważniejsze spostrzeżenia po spacerze:

- młodzież mieszkająca w Majdanie Sieniawskim choć ocenia miejscowość pozytywnie, bo jest pięknie położona wśród lasów, nie ma możliwości spędzania tu ciekawie czasu. W gminie nie ma domu kultury, a jedynym miejscem spotkań jest szkoła i teren przyszkolny;
- ważnym atutem wsi jest jej położenie poza miejskim zgiełkiem, piękne krajobrazy, cisza i lasy, które są miejscem relaksu dla młodszych i starszych mieszkańców oraz przybywających tu gości.
- na terenie wsi znajduje się kilka miejsc, które są szczególnie ważne dla młodzieży i pozostałych mieszkańców. Są to głównie tereny rekreacyjne: wielofunkcyjne boisko przy szkole, stadion sportowy, place zabaw przy szkole podstawowej i boisku, kościół i OSP;
- w rozmowach dało się wyczuć poczucie przynależności i identyfikacji z ważnymi dla mieszkańców miejscami w sołectwie.

Uwagi młodych dotyczą braku miejsc do spędzania czasu, poza szkołą, domami i prywatnymi posesjami. Młodzi mówią, że chcieliby się spotykać w innym miejscu niż dotychczas, gdzie jest spokój, przestrzeń, coś nowego i ciekawego;

- deklarują, że są chętni do stałych spotkań w ciekawym miejscu;
- chcą rozwijać pasje, kultywować tradycje, a równocześnie odpocząć i zrelaksować się;
- młodzież oczekuje i potrzebuje pomocy przy planowaniu i realizowaniu działań z ich udziałem;
- potrzebne jest też wsparcie młodzieży min. dotyczące kształtowania umiejętności bycia razem, ćwiczenia uważności, rozmawiania, odpoczywania bez mediów. „Chcemy być razem, coś wspólne robić, ale nie mamy się gdzie podziąć. Na wakacjach poza pomocą rodzicom w domach i gospodarstwach, spędzamy czas z rodzeństwem, czasem z rówieśnikami”.

Spacer badawczy był formą oceny przez młodzież przestrzeni publicznej do spędzania wolnego czasu, obcowania z kulturą Majdanu Sieniawskiego i do zebrania pomysłów na wspólne bycie razem w czasie wolnym.

Partnerstwo/Inicjatywa 9. Kuźnia Inspiracji / Porcelanowe plotki, komódkowe tajemnice

Notatka ze spaceru badawczego: data spaceru 10.06.2024 r.; miejsce – Dukla; liczba osób – 14 (w tym 12 młodzieży oraz 2 osoby dorosłe, tj. przedstawiciel Ośrodka Kultury w Dukli oraz opiekun Nieformalnej Grupy Młodzieży – partner projektowy); czas trwania – 4 godziny.

Razem z grupą młodzieży przeglądaliśmy możliwości turystyczne naszej gminy na stronie internetowej transgranicznej informacji turystycznej w Dukli. Zaznaczyliśmy interesujące nas miejsca, szlaki turystyczno-piesze, ścieżki edukacyjne oraz szlaki tematyczne takiej jak:

- Muzeum Historyczne – Pałac w Dukli;
- ścieżka przyrodnicza „Do Złotej Studzienki”;
- ścieżka historyczno-przyrodnicza „Po Dukli”;
- kościół pw. św. Marii Magdaleny (poznanie osoby Marii Amalii Mniszchowej);
- wieża widokowa na Górze Cergowej.

Wybraliśmy się na pieszą wędrówkę po Dukli, zatrzymując się i oglądając zabytki naszego miasta. Naszym oczom ukazały się ciekawe miejsca, na które wcześniej nie zwracaliśmy szczególnej uwagi takie jak:

- cmentarz wojenny z okresu I i II wojny światowej w Dukli;
- historie budynków z czasu Żydowskiej Dukli (stara poczta, budynek dawnego liceum, miejsce dawnej policji);
- kościół pw. św. Marii Magdaleny (historia postaci Marii Amalii Mniszchowej);
- Muzeum Historyczne – Pałac w Dukli;
- park pałacowy w Dukli.

Przebywając w kościele Marii Magdaleny udaliśmy się do Muzeum Historycznego i leżącego obok placu pałacowo – parkowego leżącego po drugiej stronie drogi. Jest to bardzo ciekawe miejsce z niesamowitą historią. Wnętrza wypełniają stylowe meble, elementy dekoracji ściennych oraz dywany wschodnie, porcelana, stroje, bron ciężka itp. Duszą środowiska pałacu dukielskiego była utalentowana muzycznie i artystycznie, spokrewniona z arystokracją austriacką Amalia Mniszchowa – rokokowa Pani, to jej postać zainteresowała nas najbardziej.

W kolejnym punkcie spaceru udaliśmy się do sali kinowej, gdzie podsumowaliśmy nasze spostrzeżenia i opinie odnośnie organizowanych wydarzeń kulturowych w naszej Dukli. Wydarzenia, które naszym zdaniem pozwalają na integrację międzypokoleniową, kontakt z kulturą muzyczną, wszelaki rodzaj spędzania wolnego czasu razem itp., to:

- organizowane przez Ośrodek Kultury Dni Dukli, zakończenia wakacji, sobótki i inne imprezy okolicznościowe integrują ze sobą zarówno młode jak i starsze pokolenie;
- dożynki gminne – coroczne największe święto. Wspólne robienie wieńców dożynkowych, które wcześniej wykonuje się z warzyw, owoców, zbóż oraz kwiatów pozwala podziwiać piękno tradycji i historii;
- Przeglądy chórów kościelnych i cerkiewnych, przeglądy różnych rodzajów piosenek (religijnych, patriotycznych, znanych i lubianych), gminne konkursy, wspólne śpiewanie (święteczne kolędowanie) gdzie można zobaczyć rozwój kulturalny, małych i dużych mieszkańców naszej gminy;
- kiermasze, jarmarki świąteczne - podziwiać możemy rękodzieła naszych mieszkańców.

Na sam koniec odwiedziliśmy obiekt sportowy naszego miasta MOSiR i skorzystaliśmy z ścianki wspinaczkowej, gdzie wspólnie i aktywnie spędziliśmy dalsze popołudnie.

Pałac w Dukli, Źródło strona internetowa: <https://duklapalac.com/palac-i-park>

Partnerstwo/Inicjatywa 10. Młodzi na czele ZS-owa akademia / ZS-owa akademia robotyki

Notatka ze spaceru badawczego: data spaceru 14.06.2024 r.; miejsce – Lubaczów; liczba osób – 19, w tym 17 młodych osób w wieku oraz 2 osoby dorosłe, czas trwania – ok. 3 godz.

W piątek 14 czerwca 2024 roku od godziny 10:30 do 13:30 siedemnastu uczniów wraz z opiekunami udało się na spacer badawczy do Zespołu Zamkowo-Parkowego w Lubaczowie.

Po intensywnym pobycie i udanej zabawie w parku był czas na odpoczynek, wspólne rozmowy i wymianę poglądów. W drodze powrotnej do naszej wyprawy dołożyliśmy jeszcze pobyt na rynku w naszym mieście, gdzie odbywały się występy artystyczne z okazji "Dni Lubaczowa". Nie mogło też zabraknąć w międzyczasie ulubionego zestawu młodzieży- lody i kebab☺.

Spacer badawczy był okazją do wspólnych refleksji, podzielenia się swoimi zainteresowaniami i zainteresowaniami. Młodzież podkreślała unikatowość spaceru- czyli „pogawędki” Po szkole, po zakończeniu lekcji, nigdy byśmy się tak nie zorganizowali, aby wspólnie wyjść w tak dużym gronie.

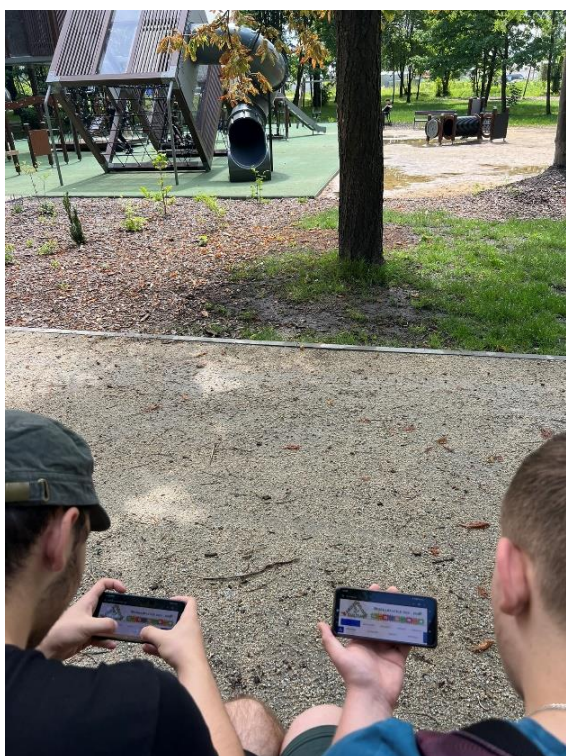
Zespół Zamkowo-Parkowy w Lubaczowie – brama główna.

Zespół Zamkowo-Parkowy w Lubaczowie – zapoznanie z ideą projektu.

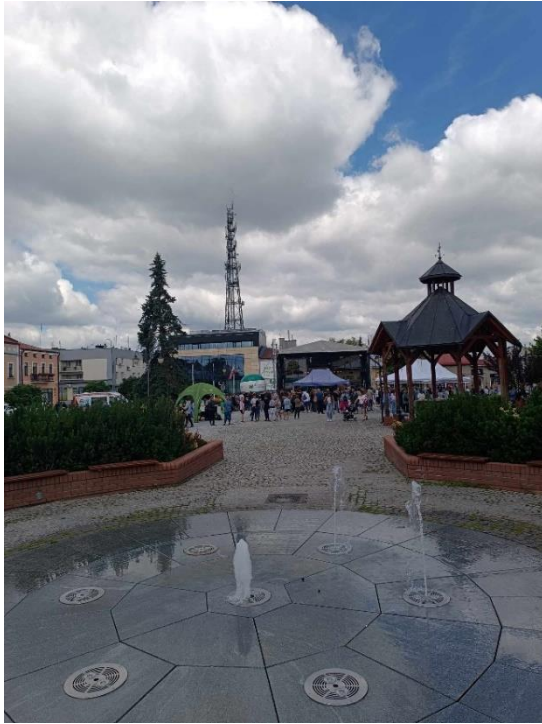
Zespół Zamkowo-Parkowy w Lubaczowie – nasza młodzież razem dla kultury.

BMK i Zespół Zamkowo-Parkowy w Lubaczowie – zawsze on-line 😊

Razem w drodze na rynek miejski w Lubaczowie.

Rynek miejski

Miejsce spotkań młodych – „Friends Kebab”

Partnerstwo/Inicjatywa 11. Młodzi...Gniewni...Kulturalni...

Notatka ze spaceru badawczego – młodzież z Domu Dziecka: data spaceru 12.06.2024 r.; miejsce – wieś Nowa Grobla; liczba osób – 8, w tym 7 młodych osób w wieku 14-18 lat oraz 1 osoba dorosła, czas trwania – 1 godz. 20 min.

Notatka ze spaceru badawczego – młodzież z MOW: data spaceru 12.06.2024 r.; miejsce – Lubaczów; liczba osób – 6, w tym 4 chłopców w wieku 14-17 lat oraz 2 osoby dorosłe, czas trwania – 1 godz. 15 min.

Spacer Dom dziecka

W dniu 12 czerwca przedstawiciel partnerstwa w projekcie Bardzo Młoda Kultura, p. Anna Kordys udała się do Nowej Grobli celem wzięcia udziału w spacerze badawczym razem z młodzieżą z tamtejszego Domu Dziecka. Spacer rozpoczął się o godz. 18.00. P. Anna Kordys przedstawiła się i wyjaśniła, że celem spotkania jest rozpoznanie i rozmowa z uczestnikami o kulturze, ich uczestnictwie w kulturze i miejscach spędzania czasu wolnego. Następnie poprosiła, aby to młodzież była przewodnikami przedmiotowego spaceru.

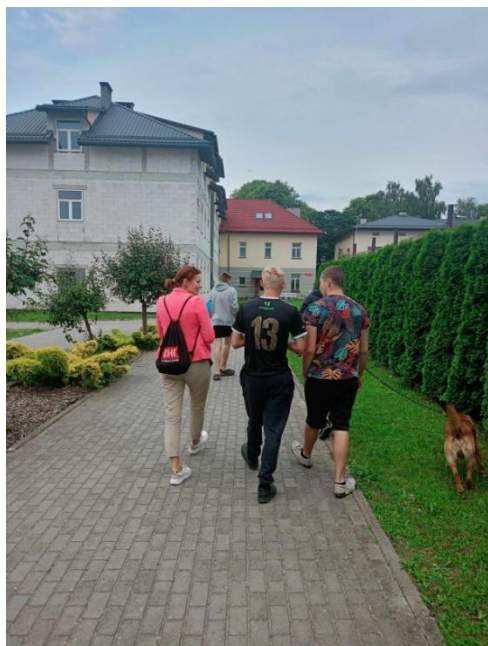
Spacer rozpoczął się opuszczeniem placu przy Domu Dziecka i udaniem się w kierunku ulicy głównej w wsi Nowa Grobla. Po drodze mijaliśmy domy mieszkalne, a młodzież wskazując na otoczenie powiedziała, że w Nowej Grobli nie ma miejsc na spędzanie wolnego czasu, poza boiskiem przy Domu Dziecka.

Ze względu na fakt, że młodzież na początku spotkania była zamknięta i niechętna do rozmowy P. Anna Kordys zaczęła więc zadawać młodzieży pytania dotyczące ich zdolności, zainteresowań, tego, w jaki sposób chcieliby spędzać wolny czas, jakiej słuchają muzyki, jakie lubią filmy, czy czytają książki i wiele innych, zachowując przy tym formę luźnej rozmowy w miłej atmosferze. W trakcie dyskusji uczestnicy spaceru zaczęli się powoli otwierać i odpowiadać na pytania. Okazało się, że jeden z chłopców doskonale gra w siatkówkę, a inny zdobył wyróżnienie w konkursie tanecznym w Krośnie w kategorii dowolnej (tańczył hip-hop). Jedna z dziewczyn przed trafieniem do Domu Dziecka jeździła konno, co bardzo lubiła. W trakcie rozmowy mijaliśmy w dalszym ciągu domy mieszkalne, dochodząc do lasu. W dalszej części p. Kordys zadawała młodzieży pytania, dotyczące ich aktywności fizycznej, np. czy mieli kiedyś okazję wziąć udział w rajdzie survivalowym i co o tym sądzą? Czy znają choć trochę historię naszego regionu? Czy mają jakiegoś idola, którego chcieliby poznać. Efektem dalszej dyskusji był fakt, że młodzież wykazała duże zainteresowanie aktywnością fizyczną w terenie. Pytanie o rajd survivalowy spotkało się z dużym poparciem i pociągnęło za sobą kolejne pytania o jego szczegóły. Jedna z dziewczyn zwróciła uwagę na to że brakuje im ciekawostek w postaci przeprowadzania eksperymentów, z zakresu nauki, fizyki, technologii. Mieszkając w palcówce ich codzienność jest bardzo monotonna dlatego wszelkie tego typu działania są im bardzo potrzebne. Spacer przebiegał obrzeżami lasu, kiedy w pewnym momencie, jeden z chłopców przypomniał sobie o pewnym miejscu w Nowej Grobli, które warto było pokazać przedstawicielowi partnerstwa. Idąc więc w dalszym ciągu obrzeżami lasu, grupa uczestników doszła do Krzyża, z którym związana jest niezwykła historia tego miejsca, którą z kolei znali tylko nieliczni uczestnicy spaceru. Po dotarciu na miejsce, młodzież wspólnie odczytała historię krzyża, która zapisana była na tablicy, umieszczonej obok niego. Jak podawał autor informacji, krzyż ten w 1982 r. nagle zaczął krwawić – z niewiadomych powodów zaczęła się wydobywać z niego czerwona ciecz. Wywołało to sensację i po pewnym czasie na miejsce zaczęli przybywać ludzie z całego kraju. Historia ta wywołała kolejne pytania o inne ciekawe miejsca w powiecie lubaczowskim. Okazało się, że niektórzy z uczestników mieli okazję być w Kaplicy w Nowinach Horynieckich, miejscu, które również ma swoją ciekawą historię. Dzięki rozmowom na ten temat, przedstawicielka partnerstwa dowiedziała się, że młodzież bardzo lubi spędzać czas na świeżym powietrzu, w otoczeniu przyrody i jest ciekawa historii różnych miejsc.

Pomimo trudnych początków (młodzież była lekko zbuntowana i nie chciała brać udziału w rozmowach, nie chciała mówić o sobie i swoich zainteresowaniach) spacer przebiegł w miłej atmosferze, a w trakcie jego trwania zarówno chłopcy jak i dziewczęta coraz bardziej się otwierali, zaczęli opowiadać o sobie, swoich zainteresowaniach, pragnieniach, marzeniach, między uczestnikami nawiązała się nić porozumienia, a na koniec młodzież wykazała zainteresowanie podobnymi spotkaniami w przyszłości.

W dniu 12 czerwca 2024r. dwóch przedstawicieli Partnerstwa, tj. Katarzyna Pelc-Antonik (Miejska Biblioteka Publiczna im. Władysława Broniewskiego w Lubaczowie) oraz Iwona Pelc-Żurawel (Zespół Placówek im. Jana Pawła II w Lubaczowie) wraz z czterema wychowankami Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Lubaczowie poszli na spacer badawczy, podczas którego młodzież opowiadała o sposobach i miejscach spędzania wolnego czasu oraz ich uczestnictwie w kulturze. Grupa badana jest specyficzna, gdyż młodzież przebywająca w placówce charakteryzuje się poważniejszymi zaburzeniami w funkcjonowaniu społecznym. Ośrodek świadczy opiekę całodobową i całoroczną, a młodzież tam przebywająca, nie ma możliwości samodzielnie opuszczać jego murów. Tak więc czas wolny młodzi ludzie spędzają zawsze pod czujnym okiem opiekunów- wychowawców.

Jak się okazało młodzi ludzie bardzo lubią spędzać swój wolny czas na świeżym powietrzu. Chętnie wychodzą na długie spacer z wychowawcami, czy to do miasta, czy nad stawy koło młyna. Lubią także chodzić nad rzekę, która przepływa niedaleko Ośrodka. Na spacer wybraliśmy się w tamtym kierunku. Młodzież głównie interesuje się sportem, zwłaszcza piłką nożną i żużlem. Wśród moich rozmówców znalazł się także pasjonat czytania. Chętnie sięga po książki dostosowane do jego wieku i zainteresowań (ostatnio przeczytał „Dziennik cwaniaczka” i zachęcał do przeczytania swoich kolegów). Młodzi ludzie kiedy mają wolną chwilę chętnie także słuchają muzyki. Słuchają przede wszystkim rapu i hip- hopu i chociaż mają świadomość, że bardzo często muzyce tej towarzyszą wulgaryzmy, to według nich jest to muzyka z przesłaniem. Chcieliby się spotkać ze swoimi idolami. Podczas rozmowy kilkakrotnie padało nazwisko Mateusza Kubiszyna, pochodzącego z Lubaczowa zawodnika MMA jak też Bartka Zmarzlika wielokrotnego mistrza świata na żużlu. Lubią grać w gry planszowe. Należy zwrócić uwagę na fakt, że chętnie korzystają z bogatej oferty, którą zapewnia im dyrekcja Ośrodka. Kiedy jednak zapytałam o to jak swój wolny czas spędzają młodzi ludzie kiedy wyjeżdżają do swoich rodzinnych domów okazuje się, że jest to tzw. meta, albo gdzieś za blokami, albo też na ogródkach działkowych, przede wszystkim dala od dorosłych. Spacer też był okazją do zainteresowania młodzieży ofertą kulturalną ośrodków kultury w ich rodzinnych miejscowościach. Po ok. godz. Młodzi ludzie już chętniej rozmawiali o swoich potrzebach kulturalnych, trochę z niedowierzaniem przyjęli fakt, że to właśnie ich pomysły na spędzanie wolnego czasu z kulturą, będą realizowane w ramach projektu. Trudno im uwierzyć w to, że to on mają być pomysłodawcami i moderatorami realizowanych działań.

Po ok. godzinie dotarliśmy na Orlik działający przy Ośrodku, który jest centralnym miejscem spędzania wolnego czasu wychowanków. To tutaj organizują turnieje piłki nożnej, grają w siatkówkę czy badminton. Po stanie nawierzchni widać, że boisko czasy świetności ma już za sobą, jest wysłużone i potrzebuje renowacji.

Spacer z młodzieżą zakończyliśmy po ok. 1,5 godzinie w ogrodzie permakulturowym działającym przy MOW. Chłopcy chętnie opowiadali o jego założeniu i ich zaangażowaniu w jego powstawanie. Stąd też informacja, że w wolnej chwili bardzo lubią majsterkować oraz wykonywać prace ogrodowe.

Na zakończenie spaceru umówiliśmy się na spotkanie podsumowujące w kolejnym dniu, w lubaczowskiej bibliotece. Chłopcy mieli także zastanowić się nad pomysłami na realizację ich projektu. Umówiliśmy się, że przemyślą z jakimi osobami jeszcze chętnie chcieliby się spotkać i jakie działania spowodują, że chętnie będą się angażowali w projekt. Zostali także poinformowani, że w bibliotece spotkają się z drugą grupą młodzieży (z Domu Dziecka w Nowej Grobli), która także weźmie udział w projekcie.

Partnerstwo/Inicjatywa 12. RazeM / O sobie samym

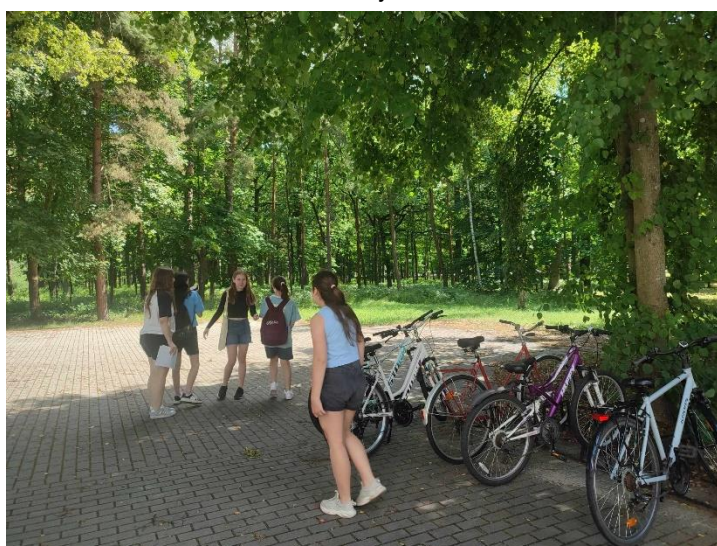
Notatka ze spaceru badawczego: data spaceru 13.06.2024 r.; miejsce – Bojanów; liczba osób – 6, w tym 5 młodych osób oraz 1 osoba dorosła, czas trwania – ok. 2 godz.

Młodzież podczas spaceru opowiedziała gdzie się najczęściej spotyka i zabrała nas w kilka miejsc. Rozpoczęliśmy spacer od biblioteki, ponieważ obok niej mieści się siłownia plenerowa oraz park. Park jest miejscem centralnym na mapie Bojanowa i w nim łączy się wiele ścieżek pomiędzy najważniejszymi miejscami naszej miejscowości. Kolejnym miejscem spotkań jest plac targowy obok Gminnego Ośrodka Kultury, ponieważ tutaj są ławki i stoliki oraz jest to miejsce zadaszzone, a więc odpowiednie na każdą pogodę. Młodzież umawia się też w domach i spotyka w swoich miejscach zamieszkania. Podczas rozmowy wynikło, że młodzi ludzie najczęściej kręcą filmiki na tik toka, słuchają podcastów, grają w gry, oglądają filmy – to jest ich główny sposób spędzania wolnego czasu. Część czyta mangi i komiksy, odwiedzają kina ale bardzo rzadko. Namiętnie też słuchają muzyki. Takie są główne trendy w uczestniczeniu młodego człowieka w kulturze.

Miejsca: Biblioteka, siłownia plenerowa obok biblioteki, park w Bojanowie, plac targowy obok Gminnego Ośrodka Kultury

Park w Bojanowie

Park w Bojanowie

Oddział dla Dzieci w Gminnej Bibliotece Publicznej w Bojanowie

Gminna Biblioteka Publiczna w Bojanowie

Altana i siłownia plenerowa w parku obok biblioteki

Partnerstwo/Inicjatywa 13. Ta Nasza Młodość / Kultura kontra natura

Notatka ze spaceru badawczego: data spaceru 14.06.2024 r.; miejsce – Nehrybka; liczba osób – 13, w tym 12 młodych osób w wieku 12-14 lat oraz 1 osoba dorosła, czas trwania – ok. 2 godz.

Spotkanie odbyło się 14.06.2024 w piątek o godzinie 13.30 zaraz po lekcjach szkolnych, wzięto w nim udział 12 osób w wieku 12-14 lat. Młodzież pokazała miejsca gdzie chętnie spotykają się i spędzają wolny czas poza domem.

Boisko przyszkolne jako główny punkt spotkań młodzieży. Jest to duży teren podzielony na strefy: boisko wielofunkcyjne, plac rowerowy, siłownia zewnętrzna, ogród sensoryczny. Młodzież ma wiele możliwości spędzania czasu w tym miejscu podczas sprzyjającej pogody: gra w piłkę, ćwiczenia na sprzęcie siłowym, rozmowy i przesiadywanie na ławkach, jeżdżenie na rowerach i rolkach.

Młodzież dużo wypowiadała się na temat aktywności sportowych i ruchowych, i o tym że lubi spotykać się i spędzać czas na wolnym powietrzu. Poruszyła też temat pomnika ofiar obozu z czasów drugiej wojny światowej, który znajduje się niedaleko miejscowości i fortów, które są pewną atrakcją wśród lokalnej społeczności. Miejsca te owiane są legendami i są inspiracją np. młodzież niejednokrotnie „budowała” własne forty na terenie szkolnym oraz nad rzeką. Miejsca te są motorem do spotkań i poszukiwania skarbów czy przygód - pamiątek po minionych czasach (łuski, stare monety) nieodkryte przejścia i tunele.

Centrum Integracji - budynek wraz z otoczeniem w którym odbywają się różne inicjatywy lokalne w których młodzież bierze udział czynny lub jako odbiorcy.

Z uwagi na to że wszyscy uczestnicy spaceru pochodzą z lokalnej społeczności młodzież nie chciała wyjść na dalszy spacer, ale opowiedziała że czasem spotykają się również na boisku klubu sportowego Jawor, jest to boisko trawiaste, znajdują się tam również ławeczki oraz tzw. grzybek w których młodzi ludzie przesiadują.

Młodzież podczas spaceru zauważyła braki w możliwościach uczestniczenia w kulturze w swojej miejscowości, wypowiadała się iż u nich „nic się nie dzieje”. Młodzi dość często udają się do miasta w poszukiwaniu atrakcji i uczestnictwa w kulturze.

Partnerstwo/Inicjatywa 14. Z Historią w Tle... / Z historią w tle...

Notatka ze spaceru badawczego: data spaceru 13.06.2024 r.; miejsce – Jarosław; liczba osób – 12, w tym 9 młodych osób oraz 3 osoby dorosłe, czas trwania – ok. 2 godz.

Spacer badawczy 13.06.2024 r. W spacerze wzięło udział 12 osób:

- 2 członków Stowarzyszenia „Pąsowa Róża” - partnera projektu, w tym koordynator
- przedstawiciel JOKiS – partnera projektu, koordynator
- 9 przedstawicieli grupy nieformalnej młodzieży - partnera projektu, w tym koordynator

Po krótkim spotkaniu w Małej Galerii JOKiS, gdzie została omówiona trasa spaceru, przeszliśmy się w miejsca wskazane przez młodzież jako te, w których spędza ona czas wolny w Jarosławiu.

Miejsca:

- plac przy Hali Targowej
- punkt widokowy przy Małym Rynku
- schody obok Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych
- Park Miejski im. Czesławy Puzon ps. „Baśka”
- Park Miejski im. Bohaterów Monte Cassino
- ul. Elektrowniana, miejsce przy nasypie kolejowym
- Park Miejski „Małpi Gaj” przy ul. Legionów

Młodzież na miejsca spotkań wybiera tereny ogólnodostępne, w których może czuć się bezpiecznie i swobodnie, bez nadzoru dorosłych. Jako formy spędzania czasu w wyżej wymienianych miejscach wymieniano:

- spacery
- rozmowy
- czytanie książek
- rysowanie
- słuchanie muzyki

Miejsca przedstawione podczas spaceru spełniają wymogi młodzieży dotyczące małej architektury – jest wystarczająco dużo ławek i drzew/zadaszeń, aby przebywanie w nich było komfortowe. Teren wokół nasypu kolejowego nie posiada małej architektury, w tym wypadku uznawane jest to za atut – młodzież sama gospodaruje terenem, przynosi ze sobą koce itp.

Ponadto miejsca te są dostępne przez całą dobę, również w nocy (w przeciwieństwie do domów kultury), kiedy to młodzież lubi się spotykać – zwłaszcza na wakacjach.

Mapa spaceru w Jarosławiu, Polska. Trasa pieszo: 1 godz. 14 min, 5,4 km. Obejmuje m.in. Park Miejski im. Bohaterów Monte Cassina, Park Miejski im. Bałki Puzon, Jarosławski Ośrodek Kultury i Sztuki, i Park Malpi Gaj.

Mapa spaceru

Plac przy Hali Targowej

Punkt widokowy

Schody przy PSLP

Teren przy nasypie kolejowym, ul. Elektrowniana

Pod mostem kolejowym, ul. Elektrowniana